

sentit de 'despesa' (si bé ocasionada per tramesa de gent).

Això no era solament en afers religiosos, car en un doc. de 1325, veiem *messió* en el sentit de 'provisió de fons' per a una legació política de la cancelleria reial (Finke, *Acta Ar.* III, 473). A poc a poc, el mot s'ha anat tornant sinònim de 'despesa', com ja ho veiem prou sovint en el mateix Llull (*Primera e 2.ª Intenció*, 364; *Mil Proverbis*, 459). En ell encara es tracta la majoria de les vegades de despeses relacionades amb afers religiosos, però ja es tracta de 'despesa per viure habitualment' i no pas per ser enviat enlloc: que Evast i Aloma en retirar-se del món «comenassen tots los lurs béns, exceptat tota lur *messió*, e que tot lo sobrepús de la renda fos donada als pobres de Crist»; al monestir «si neguna dona hi vulia entrar o metre sa filla, que feés la *messió* tro que altra dona del monestir morís» (*Blanq.*, *NCL*, I, 91.25, 153.7); o bé despeses legals, encara que sigui per litigis eclesiàstics «fose pleid en poder de B. de Burget, e ag-n' a fer *missió*, que conveng[er]en al maestre, 5 sols.», doc. Conca de Tremp, a. 1242; «sapiatz que nós avem totz dies sis avocatz, e maestre Andreu, qu'é n gran *mesió* per vós, on é obs que lli emenatz» (UNDE EST OPUS 'per la qual cosa cal que l'indemnitzeu'), carta de l'enviat del bisbe d'Urgell, el ribagorçà B. de Lliri, c. 1251 (PPujol, *DocVgUrg.*, 8.38, 16.61); i en altres afers legals: «greugies e *mesions* que'l creador sofrà», *Cost. Tort.* (ms. 1272, f° 31r.14b).

En fi el mateix Llull ens mostra com ha acabat per tractar-se de totex menes de despesa, i en concret fins les més seculars i les més frívols, i *messió* ha acabat aplicant-se al fet de ser molt despendor «bells vestiments, on s'engenra ergull e *messió*», *Doctrina Pueril* (Gili, p. 251); les despeses excessives d'una dona com a càrrega del marit: «en mon jovent / mullers prengué / --- / quant me fon cara / lur *messió*: / la ració / de museria, / carniceria / --- / paniceria, / inenarrable, / cosa mirable: / tantes hostilles, / torques, manilles, / collàs, vestits / ---», JRoig (*Spill*, 7078). *Messionejar*.

Una aplicació especial de les inversions fou la de 'penyora en garantia de fer un pagament'; i es pot tractar de pagament per a una festa, en qualitat d'escot: «metre *messions* de un bon sopar: posito inter eos opiparae cenae pignus», JnEsteve (*LiEleg.*, l.8-v^o); o altra cosa poc respectable: «axí posant los anells per senyal de *messions* de aquell impossible acte ---», en les *Faules* d'Isop de 1642 (cita del *DAG.*); i molt sovint la penyora que deixa el jugador o el qui fa una juguesca — una *aposta*: «en la ciutat de Athenes havie una fembra pública molt bella e generosa, ab la cual *posaren mesions* los jóvens de aquella ciutat, dient-li que no porie corrompre la continència del dit Xenócrates», S. xv, *Breviloqui* de Joan de Galles (*NCL*, p. 95).

D'aquí el mall. *posar* o *jugar messions* 'fer una juguesca': «*messions* f. pl. lo que se posa entre dos y molts en una disputa etc., *apuesta* o *postura*. *Posar messions*: *apostar*», *DFgra*. «Traqueren a rotlo les mes-

sions per les corregudes del cavall d'en Pep --- amb la mula de l'amo de la Pinassa, que s'eren fetes l'istiu passat a la carretera d'Alcúdia», JoRosselló (*Manyoc*, p. 152).

La locució més comuna sembla ser *posar messions*: Bartomeu Ferrà (*Comèdies*, *IdOr* I, 59); *sa pozávæn masiõns* 'es feien juguesques' anoto a Alaró (1963). Però PdAPenya deia *gosar messions* almenys parlant en 1.ª persona: «I. Dos que duen colque cosa dins un sac. G. *Gos messions* que és la madona malalta de l'amo 'N Pau»; «Malo! Malo! ... Qualcuna en du de moguda / Don Cosme. Vos *gos messions* / que tenim peste y repeste» (*IdOr* I, 140.9). Una frase com aquesta ens mostra com la frase s'usa particularment amb connotació desafiadora, audaç; i així s'explica que a Eivissa *posar messions* hagi pres el sentit secundari de 'prear-se, vantar-se' (IMacabich, *Diario de Ibiza*, 5-II-64; col. 2; veg. cita més extensa sobre *panesc*). Car, en efecte, el mot és no sols mallorquí sinó també eivissenc (PzCabr. «*massions*: apuestas») i menorquí (Camps Merc., *Folk. Men.* II, 57).

En lloc de *messió* hi hagué en el període inicial de la llengua una forma més evolucionada, mig hereditària, *messó* o *mesó*, que *AlcM* documenta en la traducció dels *Usatges*, i que veiem repetida en un doc. de l'Urgellet, de 1252: «clame-se'n --- de la *mesó* que féu en els tres dies que hi esteg⁵ --- e de les *mesons* que n'a feites ne-n farà per raó d'aquest pleid, que li sien». El mot no fou enterament estrany al castellà antic, almenys en la seva zona llewantina: «si por aventura la casa metiere alguna *mission* en adobar la torre ---», en doc. de 1234 d'Alarcón (Cuenca), MzPi., *Doc. Ling. Cast.*, 318.10; arag. ant. *messión*, *mission*, 'despesa' en els Furs aragonesos de c. 1350 (gloss., *RFE* xxii, 137); Gayangos glossa *mission* com «pèrdida, quebrant, dañ» en la *Gran Conq. de Ultramar* (Rivad. XLIV, 203, 409).

Missa 'celebració del sagrament sacerdotal davant el poble cristià' [fi S. XIII], pres del ll. tardà *missa* id. [S. iv], tret de la fórmula final de la missa: «ite ['aneu-vos-en'], *missa est*», on figura el verb *mittere* en el sentit de 'deixar anar, manar que surtin'.⁶ «Del matí tro que comença a sonar l'esque<l>la de migdia a *missa* major», *CostTort.* (ms. 1272, f° 24a14); «Dissabte ben matí, a l'alba, sia tothom apareyllat, e qui porà aver *missa* que la aja, e puys ---», a. 1309; en el pla de conquesta d'Almeria, a base dels templers catalans de Llorca (*BABL* II, 330; cf. a *DINAR*); «encontraren-se ab lo rey, qui venia de la *missa*», «con sa dona mare seria a la *missa* --- ella volia anar a ella dir alcunes paraules», Llull (*Blanq.* I, 125.27; II, 104.11).

«Testament: manar que la quinta part sia per a la sepultura y *misses*: mandare quincuncem funeri faciendo et *missis* dicendis», OPou (*TbPu.*, 240). La forma amb tractament savi de la vocal *i* ha estat quasi general en català, des de l'origen, i avui general pertot. A l'Edat Mitjana en el Ross. hi havia hagut una forma de vocalisme hereditari, com la d'oc. ant. *missa*, fr. *messe*: l'InvLC assenyala *missa* en un doc. ross. de 1332 i en dos de 1265, però *missa* en Jaume I, Des-